Ціна 25 гр.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

Народня Справа

Український тижневий часопис.

Ч. 9. Львів, дня 9. грудня 1928. Рік І.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — Телефон 30—13.

Друга конфіската „Народньої Справи“.

Нам сконфіскували ч. 8. „Народньої Справи“ з дня 2. грудня.

Поліція забрала готовий уже наклад ґазети з друкарні і з почти, а тому наші передплатники не могли цього ч.(8.) одержати і просимо його не реклямувати.

Сконфіскували ґазету за статті: „Що нового у Львові і в краю“ та за „Читання з історії України“. — Найприкрійше для нас те, що наші передплатники були один тиждень позбавлені своеї ґазети, та просимо вирозуміти, що ми супроти такого випадку безсильні. Слідуючого числа ґазети ми не могли видати зараз по конфіскаті, бо нам дуже пізно дали знати, що саме сконфісковане. Тому видаємо це 9. число аж тепер.

Увага! Платать за реквізиції.

В 1919 році реквірувало польське військо по селех вбіжа, пашу й инші продукти та залишало господарям квітки. Потім (у 1920 і 1921 році) казали голоситися з тими квітками до Окружної Комісії Реквізицийної при ДОК. (Довудзтво Окренґу Корпусу) Комісії признавали тоді за ті реквізиції відшкодовання і устійнювали, кілько хто грошей одержить за зареквіровані предмети. Та тоді грошей не виплачували, лише давали такі ухвали Комісії. Аж тепер починають тим господарям, що мають такі ухвали, виплачувати відшкодовання в готівці. — Про це, як належить старатися о таку виплату і хто в тім може бути нашим селянам помічний, напишемо точніше за тиждень, бо тепер брак місця в ґазеті.

Наша четверта допомога.

Нашому передплатникови, Семенови Качмарикови в Тарнаві вижній, пов. Турка відійшла корова дня 26. листопада. Передплату заплатив він 24. жовтня, отже в день випадку був уже місяць і два дні нашим передплатником. Тож ми признали і вислали йому зараз запомогу в сумі 120 зол.

Останні новинки з близька й з далека.

— Станиславівський воевода розвязав у богатьох селах Станиславівщини Т-ва „Луги“ і „Соколи“.

— В варшавськім соймі прийшло на одні засіданню буджетової комісії до сутички між українським послом Хруцьким і польським Поляхевичем. Полякевич ударив посла Хруцького в лице.

— В Америці відбулося з приводу подій 1. листопада у Львові богато українських віч.

Наші аматори.



На цім образку бачимо членів Аматорського (Театрального) Гуртка в с. Добрянах п. Стрий. Гурток дав уже ряд представлень, які пройшли з гарним успіхом. Тому що наші сільські аматорські гуртки роблять по селах важну культурно-освітну і виховуючу працю і гарно вливають на саму молодіж, повинні всі наші хлопці й дівчата горнутися до тих гуртків. При кождій читальні „Просвіти“ повинен бути Амат. гурток, який принайменше раз на два місяці повинен відіграти одно представлення. Дохід з представлення повинен іти частинно на закупно ґардероби, а частинно на народні цілі, прим. на „Рідну Школу“ і инші.

— На Чорнім Морі була велика буря. Море залило було частину міста Одеси.

— В Загребі (в Хорватії) робили Хорвати демонстрації проти Сербів. Стріляла поліція, впало кілька трупів.

— В републиці Чіле (Полудн. Америка) був великий землетрус, який знищив 12 міст.

Кого судили?

У Львові скінчився в суботу 24 XI. процес проти двох українських студентів, Плятона Полотнюка (20 літ), з Чернієва і Івана Сеніва з Рогатина (23 літ). Їх обох підозрівала поліція і обвинив прокуратор, що вони помагали при вбивстві студента Гука. Цей Гук був також українець і його вбили 20 листопада минулого року невідомі люде на його станції у Львові. Поліція підозрівала, що його вбили таки його товариші, як ходили чутки, за те, що він мав бути поліційним аґентом і доносив на своїх до поліції. Поліційний пес не міг нічого вислідити, бо ті люде посипали свої сліди паприкою, пес пчихав і не міг нюхати слідів Нарешті поліція арештувала Полотнюка, бо він тої ночі там з Гуком ночував а Сеніва також, бо він ніби мав потім укривати Полотнюка. Але тепер розправа виказала що ці оба студенти нічого не винні і тому суд присяжних увільнив їх від вини і кари. Дармо хлопці посиділи щось пів року в слідчій тюрмі.

До всіх

наших передплатників звертаємося з просьбою, приєднувати „Народній Справі“ нових передплатників. Щоби не було ані одної хати, де не читалиби „Народньої Справи“.

Нові податки.

Польська влада хоче завести такі нові податки, над якими тепер радять у соймі: **постійний податок маетковий** у висоті 4 зол. від кождої тисячки майна понад 10.000, але лише до 15.000 та по 5 зол. від кождої тисячки майна, коли власник має його більше як на 15,000 зол. Майно менше, як 10.000 золотих, таксамо домашне уладження до висоти 10.000 зол. будуть вільні від цего податку.

Що три роки будуть переводити переоцінку майна й вимірювати для кождого висоту того податку на слідуючі 3 роки.

Буде також **підвищений ґрунтовий податок**, бо каже влада, що як піднеслися ціни за збіжжа та худобу, то мусить бути також підвищений ґрунтовий податок.

Ніби то для винагороди за цю підвижку новий податковий закон має заборонити громадським, повітовим та воєвідським урядам накладати додаткові податки на вищу суму як лише до півтора разової висоти ґрунтового податку. Значить хто платить наприклад 20 зол. ґрунтового податку, на того громада, повіт і воєвідство разом не сміють наложити більшого додатку, як 30 зол.

Але на релігійні справи й господарські то можна буде накладати додатки й понад 150 процент.

Зрештою поживемо то побачимо, бо це ще лише хотять ухвалити такі податки. Ще незнати, що на це скаже сойм.

Перетяли дроти.

Польські ґазети пишуть, що в рогатинськім повіті поперетинав хтось у кількох місцях телеґрафічні дроти. Поліція підозріває, що це якийсь саботаж і перевела вже ряд ревізій, між иншими в Повіт. Союзі Укр. Кооператив, у бурсі укр. ґімназії, філії „Просвіти„ і в ревізора кооператив Хомяка. Арештовано кілька осіб.

Касуймо неграмотність!

Дуже сумно представляється наш народньо-освітний лан по довгих літах війни... Бурян безпросвітности темноти, неписьменности заляг навіть ці ниви, де вже продиралося було світло початкового знання.

Около 60 процент неписьменних! На кождих 100 українців є 60 неписьменних!

Чиж це не сором для нашого великого 40-міліонового народу?

А винні цему не тільки сумні події останніх літ, не тільки невідрадні, гіркі відносини, серед яких живе наш нарід, але також і ті освічені, ті письменні, які забувають за нашого „найменшого брата“, що живе в темноті, як сліпий, що ніколи світла не бачить.

Чиж в кождім місточку та селі не знайдеться хочби один охотний, спосібний, письменний чоловік, що зібравби неписьменних і навчив їх читати й писати?

Треба тільки охоти і сильної волі, треба бодай трохи любити свій нарід, а всі перепони будуть усунені.

Хто подасть руку темному той його найбільший приятель!

Канцелярія Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ у Львові (Ринок, ч. 10), пояснить кождому, устно або писемно, як закладати курси для неграмотних та як їх вести.

Де є в селах читальні „Просвіти“ або инші культурно-освітні установи, там треба закладати при них „Секції боротьби з неграмотністю“.

Ті „секції“ або „комітети“ повинні: 1) Списати всіх неграмотних і малограмотних місцевих людей від 16 — 40 року життя. 2) Вести курс читання й писання для неграмотних. 2) Піднайти для курсу приміщення, окремо для старших та молодших членів, замовити учителя і придбати відповідні книжки й букварі для науки.

За старанням „Комісії боротьби з неграмотністю“ при „Головнім Товаристві „Просвіта“ у Кьвові вийшов тепер друком новий Буквар для неписьменних, в якому находяться також поучення для основателів таких курсів.

Використаймо найдогіднішу пору: якою є зимові місяці, для ведення курсів для неграмотних! Нехай у нашому місті, чи селі не найдеться ні один письменний, ні одна неписьменна. Спільно та дружно їдім до великого діла, завзято, без зайвих слів!

Нехай наші вчинки і наша праця покажуть, що ми знаємо про це, що в наших руках лежить будуччина, культура й воля народу!

Що в світі чувати?

Німеччина

знову звернула на себе увагу цілого світа. Міністер заграничних справ Німеччини, Штреземан, виголосив перед кількома днями в німецькім парляменті (в Берліні) велику бесіду, якої з зацікавленням ждали всі політики світа. Бо як такий чоловік говорить, то нічо не скаже на вітер, кожде його слово є важне і обдумане, бо за кожде слово відповідає не лише він, але й ціла Німеччина, доки він є німецьким міністром. І щож такого сказав міністер Штреземан, що цілий світ звернув увагу, а деякі держави, як приміром Франція й Польща навіть сильно обрушилися? А сказав той німецький міністер, що все має свої границі і що приличність наказує, щоби побідники (то є Франція і инші) вже раз повірили Німеччині і відчепилися від неї. Передусім французи вже повинні забрати решту свого війська з німецького надренського краю, як справді хотять раз на все жити з Німеччиною в згоді. Бо Німеччині вже не треба такої „опіки“, вона й так заплатить Франції воєнні відшкодовання, але доки французи тримають своє військо на німецькій землі, доти жаден німець не буде на француза добрий, хочби той француз і як солоденько говорив! Штреземан покликався на те, що вже навіть між тими побідниками нема згоди, от Франція ніби умовляється з Анґлією, але в дійсности одна другої не любить і то через Німеччину. Франція хотілаби вічно держати німців у ярмі, а Анґлія пояснює їй, що то не розумно і небезпечно. Тимчасом німецький посол у Парижі, Геш, пішов до французького міністра заграничних справ, Бріянда, і зажадав в імені Німеччини, щоби устійнити нові суми відшкодовань, які має Німеччина заплатити Франції і другим державам, бо на дотеперішні суми Німеччина не годиться і їх відкидає.

На це домагання і на ту промову німецького міністра обрушилася Франція і дуже обурилася

Польща,

бо польських політиків завжди гніває те, що німці сміють чогось такого домагатися. Польські ґазети бють завжди в великий дзвін, і як писали недавно, що німці будують той панцирний корабель „А“ проти Польщі, так заедно пишуть, що якби французи вступилися з Надренії і перестали Німеччину контролювати, то Німеччина малаби там руки розвязані і зараз кинуласьби на Польщу, щоби собі відобрати Горішний Шлеск, Познань і данціґський коридор і получитися з Східними Прусами. Про це вам бубнять майже усі польські ґазети, видно дуже боязливі ті всі їх редакторі. В цій справі внесли вже дві польські партії (Пяст і Народова) наглий внесок в польськім соймі, щоби Польща не допустила до евакуації Надренії, на що німецькі ґазети зараз відповіли, що поляків Надренія нічого не має обходити.

Польський уряд тепер занятий тим, щоби сойм ухвалив його внески в справі зміни конституції і в справі нових податків. Про ці податки пишемо в статейці „Нові податки“. Вони ще не ухвалені, але вже відіслані до ріжних комісій під обради і поправки. Потім вернуть назад до сойму і побачимо, чи їх ухвалять. Так само й зміна конституції ще в комісіях. Крім того уряд клопоче собі тепер голову львівськими випадками з 1. листопада і пізніщими в краю — і звертає на нас — Українців бачну увагу. Цими днями вислав польський уряд до чеського ноту, то є таке письмо, в котрім доказує чехам, що ніби в Чехословаччині є тепер богато таких українських еміґрантів з Галичини, які потворили там ріжні такі товариства, що їх діяльність звернена проти польської держави. Між иншими має це бути „Військовий Комітет“ і „Українська Військова Орґанізація“, яка має в Празі друкувати свій часопис „Сурма“, за який у Польщі карають.

Поляки домагаються, щоби чехи розвязали всі ті протипольські орґанізації, щоби на будуче не було таких випадків, як трапився тепер, перед 1. листопадом, що українець Пазюк хотів застрілити польського конзуля в Празі. Нота навіть домагається, щоби чехи видали деяких еміґрантів в польські руки. Що на то відповість Чехословаччина, ще не знати.

Польський міністер справедливости зажадав від сойму видачі деяких українців-послів судови, то значить, щоби можна їх арештувати і вести слідство. Зажадав, аби сойм видав трьох послів: Дм. Паліїва, Кохана і Ліщинського з партії УНДО, а четвертого посла Хама, з партії Сельробу. Цей внесок пішов до комісії, а потім побачимо, чи сойм ухвалить його.

Польських політиків жде нова робота,бо небаром має знову зібратися в Женеві

Союз Народів.

Наради пічнуться в понеділок 10 грудня, буде це 52-га сесія і на ній знову буде богато говорення про польські справи. Тепер буде Союз радити над тим, чому й досі не могли погодитися між собою Польща й Литва, хотяй Союз Народів казав їм погодитися рівно тому рік. Крім того горішно-шлеські

Інж. В. Воробець

Що казала „Краса“ „Лисій“?

(Підслухане)

Було це в останні дні серпня. Це найкраща пора року для наших виголоднілих корів та пастухів. Бо корови покидають тоді витовчене, як тік, пасовисько та йдуть пастися по пашних стернях, межах і сіножатях, а пастухи мають все, чого душа забажає: овочі, кукурудзу, молоду бараболю, біб, то що.

В отакий то серпневий день лежали побіч себе на стерні добре напашені „Лиса“ та „Краса“ й розкішно румиґаючи, таке собі розказували:

— Чи ти, „Краса“, вже забула свою стареньку Пилипиху і твого господаря Пилипа? Пора б тобі вже призвичаїтися до нового місця й нових господарів, — говорила „Лиса“ до „Красої“.

— Здається мені, що ніколи не забуду моїх попередних господарів і не призвичаюся до нових, —відповіла „Краса“. — Тих 6 місяців, від коли мене купив твій господар від Пилипа, видається мені століттям. Бо хіба ж це життя у Вас? Це повільне конання.

Цілу зиму і кожду ніч стоїш в смердячій душній, тісній і темній стайні, по коліна в грязюці й гною, що мало не вдушишся в смородах і не втопишся в багні. За цілий рік не чула щітки на собі. Поглянь лиш: ще нині не поросла мені шерсть на шиї — так її згризли в зимі воші й якісь пархи. А на стегнах ледве відгнило засушене лайно. Я думала, що сконаю — так свербіла мене шкура під засушеним, наче панцир, лайном.

А як наголодувалася! Лише солома, тай солома. Тай ще, коби добра! А то сама стухла, або зчорніла на слоті.

Сіна чи буряків ні на очі не бачила за цілого пів року.

— Та як не бачила? — перервала її „Лиса“. Та ж що дня давали нам рано і пополудні по оберемкові сіна. Деколи давали навіть конюшину. А буряків хіба не давали тобі два рази денно з січкою перед доєнням? Чого ж ти більше хочеш?

Тобі завсіди недогода. Сіно чи січку мордою порозкидаєш на боки, задереш голову і чекаєш.

Цікава, чим тебе годувала твоя Пилипиха? Певно марципанами, коли ти така пані зробилася і так перебираєш пашою?

Бо чим иншим мали тебе годувати ті Пилипи? Та ж в них на подвірю нічого нема. Я нераз дивилася через пліт на їх подвіря, ще тоді, як ти була в них і нічого там такого не бачила. Копичка сіна, кілька оберемків конюшини або якоїсь там люцерни, ямка з бараболею чи з буряками — от і все, що видно на подвіррю в Пилипа. Бо що більше можна зібрати з 2–3 морґів?

Що иншого в нас. З 20-ти морґів наші хазяї всього мають багато: збіжжа, соломи, сіна, конюшини, бараболі.

Бігме, не знаю, чим тебе годували ті твої Пилипи!

А може—тягнула далі шепотом „Лиса“— то правда, що я чула, як розказувала наша господиня. Вона нераз казала, що твоя Пилипиха, це відьма і чарівниця. Вона знає всякі чари й забирає все молоко від усіх сусідів. І від нас вона забирає. Бо подумай собі: доки ти була в Пилипихи (тої бідачки), то давала 4 або і 5 ґарців молока денно, а відколи перейшла до нас, то наче тобі відняло. Навіть четвертини того не даєш. Хіба ж це не чари! Думай, як...

— Ха-ха-ха... — розреготалася „Краса“.

— Дурненька ти, разом з твоїми господарями, що вірять в чари й чарівниці. Але коли ти вже зачала плести й повторяти за твоєю господинею ці небилиці, то я тобі розкажу точно про ті чари, якими чарувала і

німці мають внести скаргу, що Польща кривдить німецьке шкільництво на Гор. Шлеску. Цікаве що секрет р того Союзу Народів був недавно в Варшаві і щось довго балакав з Пілсудскім і з міністром загр. справ. Та з того Союзу Народів така користь, як з торічного снігу. Вже кілька літ радить і нічого не врадив, а хоч і щось вирішить, то того ніхто не слухає, бо ніхто Союзу не боїться. Бож ми вже сказали, що між тими самими державами, які є членами Союзу, нема згоди, отже який тут може бути порядок, яка сила і яка пошана?

Цей Союз Народів ніби на те заснувався, щоби завести мир на світі. А спокою нігде й нині нема, бо нігде нема справедливости. Примірем на Балкані: в

Югославії

хорвати улаштовують всякі демонстрації проти сербів і проти Італії, бо серби згодилися нарешті на те, щоби Італія задержала собі надморські землі, в яких живе більшість хорватів!

Болгарія

має клопіт з македонцями. Македонією поділилися по війні Греки і Югославія. Македонці уважають себе за споріднених з болгарами, тому македонська еміграція, зібрана в Болгарії, потворила собі там повстанчі відділи (комітаджі) які і зачіпають Югославію. Югославія протестує перед Болгарією і домагається, щоби вона розвязала ті македонські організації. Болгарія хоче це зробити, але їй тяжко, бо має мало війська, а по друге, вона сама прихильна до македонців, і хотілаби, щоби вони ослабили Югославію.

Та приперта тепер до муру мабуть заведе в себе воєнний стан, щоби трохи присмирити македонців, які їй завдали такого клопоту.

Мадяри

демонструють знову проти несправедливих договорів, а головно проти того тріянонського договору, який так обкроїв повоєнну Мадярщину. Улаштовують численні віча і ухвалюють резолюції, протестуючі перед світом проти тої несправедливости, що ніби богато мадярської землі пішло під Румунію і Чехословаччину.

В Румунії

далі нема спокою. До недавна бунтувалися румунські селяне проти лібералів, що мали владу в руках, а тепер, коли хлопська партія усунула лібералів і захопила владу, то знову ліберали бунтуються проти хлопської партії. Голова лібералів, бувший голова міністрів, В. Братіяну, каже, що хлопська партія небезпечна, бо може скинути короля і запровадити републику. Та все тепер залежить від того, хто буде мати більше послів при нових розписаних виборах. Цим разом у виборах беруть мабуть участь і буковинські українці, може виберуть кількох послів, щоби запротестували проти румунської неволі в Буковині. Недавно трапився в Румунії такий шкандал, що якась „висока риба“ викрала з міністерства документ, який признає Румунії Банат. Всі заходять в голову хто це міг украсти, — і ведеться слідство

З далекого Китаю

також надійшла новина: В столиці Манджурії (північний Китай) вбили манджурського диктатора Чанґ-Цо-Лянґа. Він був сином старого Чанґ-Цо-Ліна, що накладав з японцями і бився проти своєї рідної полуднево-китайської армії. Він згинув недавно від бомби, яку кинули під його поїзд, а тепер убили його сина, який далі, так як його батько, був угодовцем, і нюхався з японцями, щоби перешкодити полуднево-китайському урядови зєдинити цілий Китай і вигнати з краю японське військо. З ним разом убили й кількох японців. Так то всюди народи боряться за свою волю, бють ворога і карають своїх зрадників.

Голод в Китаю.

В середущім Китаю страшний голод через неврожай рижу. Голодує около 20 міліонів людей.

Увага!

До шестого числа долучили ми почтові чеки на висилку передплати.

Хто має вислати передплату? Всі ті, які в початках надіслали на передплату „Народньої Справи“50 сотиків, мають вислати сейчас 2 золотих, ті які заплатили 1 золотий, мають вислати1зол. 50 сот., ті які заплатили 1 зол. 50 сот., мають вислати 1 зол., а ті, що заплатили 2 зол. мають вислати ще 50 сотиків, **а будуть мати заплачену передплату** по кінець 1928 року. Хто доплачує, той на чекови в горі зазначить **„доплата“**. Кому згине корова в часі, коли не була вплачена дальша передплата, то допомоги не одержить. Хто одержить в ґазеті чек, а вже вислав передплату до кінця року в сумі 2 зол. 50 сот., то повинен приєднати нового передплатника і цим чеком вислати передплату. **Чеки коштують гроші, тож не марнуйте ні одного.** Як хто не приєднає другого, то нехай сховає той чек на пізніше.

Хто передплачує „Народню Справу“, тому станемо в пригоді.

Випадки між худобиною.

1) Т. Міхнікови в Войткові відійшла корова 14. XI., а заплатив передплату 12. XI.

2) Олексієви Викторукови з Високолитовська с. Семихоче, відійшла корова 14. XI., заплатив 8. XI.

3) Фр. Войткову з Верхні п. Калуш відійшла корова 20. XI., заплатив 7. XI.

4) Іванови Павлову зі Стрілиськ ст. п. Бібрка від. корова 16. XI, а заплатив 22. X.

5) Теодорови Дубикови з Добрян від. корова 15. XI., заплатив 22. X.

Ніодному з тих господарів не можемо помочи в нещасливім випадку, бо нікотрий з них не був у день випадку цілий місяць передплатником. Тому що дехто покликується на те, що ми дали першу допомогу Дм. Климишинови з Верхні, хоча він не був місяць передплатником, заявляємо, що ми в 4 ч. ґазети написали, що цему господареви даємо запомогу **виїмково,** щоби показати деяким нашим противникам, що ми запомоги справді виплачуємо. Але ми там зазначили, що на будуче будемо давати запомоги лише тим, хто в день випадку був уже цілий місяць нашим передплатником. І цего держимося. Досі ми виплатили такі дві запомоги: Дм. Рабчукови з Велдіжа і о. Ів. Которовичу в Гостиннім на Волині. І на будуче дамо запомогу кождому, хто в день випадку є нашим передплатником принайм. один цілий місяць. Приміром хто вишле передплату 4. грудня, той дістане запомогу, як трапиться випадок 4. січня або пізніше, але як трапиться скорше, то не може дістати. Рівнож неможе посилати передплати назад, лише наперед. Приміром хтось пише: „Посилаю вам передплату 20 листопада, але прошу зачислити її від 1. листопада!“ То не можемо, бо в такім разі той чоловік вже 1. грудня отже в заледво 11 днів по висилці передплати мавби право до запомоги, а то булоби несправедливо для других, які скорше прислали передплату. Отже передплатником числиться кождий від тоді, коли вислав передплату. Тому спішіться, бо нераз один день заважить богато. — Натомісць кождий може купити собі в нас попередні числа ґазети, які вийшли ще передтим, занім він надіслав передплату.

Посилайте датки на Всенародній Дар Українським Інвалідам на адресу: „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3. II.

Пишіть до нас, чого Ви в нашім часописі незрозуміли.

чарує Пилипиха своїх і чужих коров. Бо я в Пилипихи родилася, зросла і 7 літ годувала її своїм молоком. За той час я добре пізнала її чари. Ось слухай:

— Мої давні господарі: Пилип і його жінка мають заледве 3 морги поля. Але як порівняти їх життя з життям теперішніх наших господарів, що мають 20 моргів ґрунту, то вони живуть від них в більшім достатку. Бо Пилипи провадять так звану годівельну господарку і жиють з худоби. Але бо вони й уміють ходити коло своєї худібки.

Коней не тримають лише дві корови, льоху і кількоро свиней та багато курей. В садку стоїть пасіка. Збіжжа мають мало, ледви самим їм вистарчає, деколи мусять його навіть докуповувати, бо все поле занято пашою для худоби. Найбільше садять буряків і брукви. Бо треба тобі знати, що вони цілу зиму годують своїх коров — завсіди держать дві корови і теличку — буряками. Але таки годують, а не дурять так, як твої господарі, що розкрають і посічуть один буряк на дві корови до січки. Пилипиха дає одній корові на день 30 кґ.

Дивуєшся? По теляті через перший місяць я діставала по 50 кґ денно (два рази денно по 25 кг), а другого і третього місяця трохи менше — по 40 кґ денно.

— То хіба Пилипиха цілий день нічого більше не робила, тільки сікла буряки для вас двох, а Пилип десь цілий день січку різав. Бо до такої маси буряків треба багато січки доміщати, —перервала „Красії“ „Лиса“.

— Де там — відповіла їй „Краса“. — Та хто би там сік буряки і різав січку для коров. Нам давала Пилипиха цілі буряки. Вони ж цілі навіть ліпше смакують, як покраяні і перемішані з болотом. Січкарню має кожда корова в своїй пащеці. Я собі сама ліпше їх посічу, як господар.

Чого ж так вилупила баньки на мене? Певне думаєш, що цілим буряком легко можна вдавитися? То тільки в твого господаря таке можливе, коли ти крадькома вхопиш десь цілий буряк і він женеться за тобою з дручком. Тоді ти напевне вдавишся. Але, де корови їдять багато буряків та що дня, там ніколи нема такого випадку.

Січки нам Пилипиха також не давала. Січка добра для коней, а не для коров. Корови мають січкарню в шлунку. Ти це сама добре знаєш. Бо ти найперше напихаєш пашою шлунок і ждеш через кілька годин, щоби там змякла. Тоді завертаєш пашу наново з шлунка до пащі і там її добре перетираєш — румигаєш. Як не маєш що румиґати, то це тобі навіть шкодить. І скажи мені тепер, чи треба для нас різати січку? Хіба на те щоби замішати до неї пару покраяних буряків і нас ними задурити. Бо сама січка — це солома й тільки. Бо чейже під різаком січкарні околіт не перемінився в ґрис чи овес.

— І як же ти могла денно зїдати такі маси самих буряків? — знову перепинила її „Лиса“. — Та ж я, як деколи зїм два-три буряки, то кілька днів маю від них бігунку.

— Це правда, — відповіла „Краса“, — бо ти не призвичаєна до буряків; але як би ти їх їла стільки, як я колись, то вони тобі зовсім не шкодили б. Лише ти мусіла б привикати до них поволі, на протязі 4 тижнів, починаючи від 2 кґ денно аж до 50 кґ.

Бо мушу тобі ще пригадати, що водяниста паша, наприклад, буряки і трава навіть ліпша для нас, коров, як суха.

Ну, добре, — перебивала далі „Лиса“, — а звідки Пилип набрав тільки тих буряків, коли в нього лише 3 морґи всього ґрунту? Та ж для вас двох потрібно було до 200 сотнарів буряків на 7 місяців!

Передрук з календ. „Сільський Господар“.

(Кінець буде за тиждень).

Геть з коршмами

По всім усюдам несеться вже від давна гомін протесту: „Геть з коршмами!" І то не лише в нас. Усі народи світа підняли боротьбу проти того страшного ворога, що вільним народам не дає рости і розвиватися, а поневоленим перешкаджає освободитися. Народи й держави, що стояли трохи вище, зрозуміли скорше алькогольне лихо й усунули його. Америка, в котрій через сильно поширене пянство вигибало племя муринів, зрозуміла, що те саме грозить усім американцям Тому американський уряд ще в 1922 р заборонив виробляти і ввозити горівку, а хто пе і пачкує алькоголь, того суди тяжко карають.

Швайцарія, Бельгія і всі майже північні держави Европи видали строгі закони, якими обмежили сильно виріб алькоголю. В Німеччині й Англії хочуть дійти до того самого і освідомлюють нарід.

Лише Франція пе далі, тому, що алькоголь не є монополем і кождий до схочу виробляє алькогольні напитки.

У Польщі істнують теж закони прогібіції (повздержности). Але ці закони польський уряд майже не переводить. Чому? Бо польський скарб побирає річно з монополю алькоголевих напитків величезні гроші. Через повну заборону алькоголю збіднівби дуже державний скарб, бо в державі брак капіталів, при помочи яких можнаби фабрики горівок замінити на фабрики инших виробів. З того бачимо, що польська держава сама не може заборонити продукцію алькоголю, бо це не є в її інтересі. Вона зменшилаби свій заробок і сталаб ворогом самій собі. Нам отже самим треба боротися з алькоголем, що нищив і нищить нарід матеріяльно й морально. А в нас ця боротьба ще за слаба. Цей крик: „Геть з коршмами!" прошумів найсильніше лише на подільських рівнинах. Там уже рідко де стрінете Янкля з купою жиденят, а як стрінете, то хіба до часу. А щож сказати про населення Підгіря і Карпат? Страшно. Тут сяє вже сонце світла, а там сонце тьми і нужди. Правда, чуємо і тішимося, що вже й Верховина береться до боротьби з тою отруєю. Але ще за мало. Лише починає. І кличемо: Верховинці і всі инші, що ще маєте в себе коршми, ті розсадники зла!

Кривду, яку заповідає вам алькоголь, ви самі бачите. Невжеж горе, нужда в родині, слабість ваших дітей не осмілить вас,батьки,виступити проти страшної змори,що повисла над вашими головами? Ви, що хочете виховати ваших синів і доньок на добрих господарів і господинь і на свідомих людей, мусите стате їм за примір і відректися пити те, на що культурна людина не зверне й ока. Переведіть у себе голосовання проти коршми, так, як це роблять другі свідомі громади! Час, батьки, сини, молодці, жінки й дівчата усунути з ваших сіл коршми, в яких пропадає марно ваше добро й ваша добра слава.

Тверезий.

ДОПИСИ.

Місяць жовтень в Корчині руст. (п. Сколе).

В цім році відсвяткувало наше село свято друкованого слова дуже гарно. За той місяць придбано 47 нових передплатників ріжних часописів і продано 22 календарі („Просвіти" й „Черв. Калини"). Передплатниками стали головно молоді люде, члени Т-ва „Сокіл". Всі вплачували відразу передплату за 3 місяці. В той спосіб „Неділя" придбала 18 передплатників, „Народня Справа" — 27. Є надія, що це число подвоїться. Люде зачинають розуміти значіння націоналістичної преси й читають її радо. На закінчення місяця улаштовано заходами Читальні „Просвіти" в дні 28. жовтня ц. р. „Свято Книжки й ощадности", в програму увійшли крім хоральних точок й деклямацій Т. Кирчова, два реферати: абсольв. фільоз. Корчинського Івана „Про книжку" й дир. Гаврана Івана „Ощадність". Свято випало гарно. Саля битком наповнена молоддю (за добров. датками). Вражала мала скількість старших громадян, які пішли туди, де не треба. А слідами носіїв нового життя повинно піти все село, як люде хотять бути справді людьми, а не чужими попихачами.

А тим, що горнуться до книжки і ґазети, честь! **Сусід.**

Представлення в Мужилові.

В неділю 18. XI. ц. р. дав гурток членів „Сокола" в школі в Мужилові п. Підгайці мат. представлення „Арендар в клопоті", котре, як для новиків, випало на причуд гарно і стягнуло пів села людей, що не могли налюбуватися своїми молодими акторами. Без сторонної помочи зі своїх роль вивязалися знаменито, чим дали доказ, що в єдности сила і найтруднійші перепони поборять, коли їх одна думка й одна ціль єднає.

Позволення на відіграння штуки зі староства і дозвіл на салю від інспектора з Підгаєць принесли, аж пізним вечером в суботу, всю ніч працювали над улаштованням сцени та не зразилися нічим, хоча дразнили їх ровесники з під чорної звізди, котрі до читальні ані до Сокола не належать, лише вміють пити, бити і ножами колоти.

То честь вам, молоденькі аматори, що ширите просвіту між своїми братами, а ганьба тим осібнякам, що на представлення не прийшли, тільки попід вікна з дручками зазирали, так що аж зверхність гром. мусіла зробити порядок, усуваючи громилів з під шкільного будинку.

Схаменіться, бідні темні вівці, бо ви є чорною плямою для нашого села!

Учасник.

Боротьба з коршмою.

В селі Плугові, повіт Золочів відбувся **дня 14. Х. ц. р. антиалькогольний плебісцит за почином свідоміших громадян села. По скінченім голосуванню показалося, що проти шинків у селі впало 123 голоси, а за шинками 55 голоси. Тільки завдяки молодіжи і жіноцтву не понесло наше село ганьби. Сумно. Ще є в нас такі, що замість служити приміром громаді, злакомилися на Юдин гріш арендарки Парнесової і агітували за шинком і самі голосували. До них належать і деякі радні і навіть деякі видилові читальні,варто би їм на ганьбу оголосити їх імена, але зробимо це иншим разом, як не покаються.**

Назавізів підноситься.

Наше село Назавізів, пов. Надвірна, завдяки кільком працівникам поволи підноситься. Аматорський Гурток дав кілька представлень, з чого попередний виділ закупив гарну бібліотеку, тільки брак власної домівки. В жовтні відбулися збори заснования кооперативи, та до цего часу з виїмком кількох не зложено уділів. Але як відбувалося весілля у місцевого жида, то деякі наші люде посилали жидови дарунки, бо „жида треба спомочи", щоби ліпше боровся з українськими склепарями, котрих є у нас 3. А давали на жаль і з виділу Читальні „Просвіти".

Час би вже мати свою честь. **Свій.**

ПОЗІР! Соколівка пов. Золочів, святкує „Свято Просвіти" разом з довколичними селами дня 15. грудня.

Виділ Читальні Просвіти в Соколівці.

— **Сумно на Дубенщині.** Після ліквідації товариств „Просвіта", на Дубенщині чимраз то гірше стає. Процвітає культ горілки та „холодної зброї". У неділю 21 жовтня двоє селян з кольонії Олександрівка, здибавшись у с. Мирогоща, пішли на заклад, хто вип'е більше горілки Випили по півтори пляшки, та й зробилось одному слабо і він поїхав до дому. По дорозі йому полялася кров з рота й носа, а за два тижні „завязтого пїяка" поховали з музикою, неначе героя.

5 го листопада вечером в с. Погорільці біля Дубна, на подвіррю господаря, де відбувалось весілля, впав трупом, пробитий два рази ножем, селянин Яків Грицук. В наслідок підозріння доконання злочину, арештовано: Гліба Райка та Якима Хвисковця, третій Кирило Володько втік перед арештованням.

Село наше гине в темряві та злиднях. Поки були „Просвіти", всі горнулися до книжки, меньше пили, меньше й злочинів траплялося. Тепер годі загадати кому про заснования кооперативи або кружка „Сільський Господар"; всякий відпекуеться словами: „Не дадуть, закриють та ще, як захочуть, то й арештують!" і, замісць давати гуртом раду злидням, несе останний гріш до коршми, а звідтам частенько просто попадає за крати. Кооперативи, що вже віддавна істнують, ледво животіють. От хочби в селі Стара Носовиця, є кооператива, є й рада кооперативи, зложена з селян, та рада надзирна з місцевим священником на чолі. Провід кооперативи докладає всіх зусиль, аби поставити її як слід на шлях розвитку, та зате священник, а за ним і ціла рада надзірна, цілком бездільні, а селяне дивлючись що пан-отець не мають охоти до праці у громадській установі, й собі втікають від неї.

Нема що дивитись на нашу інтелігенцію, що більше дбає про себе, аніж про громаду та свої громадські обовязки; треба масово вступати у члени кооперативи, приймати ділянку участь у життю цеї громадської установи, коли хочеться вирватись з біди. Треба самим вчитись радити лихові, коли свої інтелігенти в селі не хотять допомагати. Недавно приступив у члени кооперативи Яків Ковальчук та кличе за собою всіх односельчан з Носовиці як Старої так і Нової, що ще не є членами, а в першу чергу Ілька Войтова та Степана Онигдюка. Ставаймо всі до праці, радьмо самі свойому лихові, бо ніхто нам не прийде з ласки допомагати!

„До праці вільної ставай хто любить Україну,
Щоб обернути в пишний рай Святу Руїну!"

Василь Рогатий.

— **Про статут „Просвіт" на Волині.** 15. Х. була у волинського воєводи делеґація Волинських „Просвіт", яка предложила воєводі вироблений комісією проєкт нового статуту і просила відкрити закриті „Просвіти" в повітах Дубно, Ковель і Рівне. Воєвода має зі статутом ознайомитись і ніби обіцяв делеґації по застосованню до нового статуту і пороблениу відповідних змін (невідомо яких?) персональних, — „Просвіти" в тих 3-х повітах відкрити.

— **„Просвіта" на Поліссі.** Статут Т-ва „Просвіта" в Берести змінено в дечім і це Т-во має тепер право засновувати на терені цілого Поліського Воєвідства свої повітові, а ці останні — сільські філії. Але перші Загальні Збори згідно з цею реорганізацією відбулися аж 21. Х. ц. р. в Берести. Заложено філію „Просвіти" на берестейський повіт. До обраної управи ввійшли пп.: д р В. Дмитріюк, І. Паренюк, Н. Горщарук, О. Богдюкевич, М. Яковенко і Гн. Олесіюк.

— **З просвітянського життя в Луцькому повіті.** 28. Х. відбулися річні Загальні Збори членів філії Луцької „Просвіти" в сс. Кучкарівка і Журавичі.

— Рада Повітової „Просвіти" під впливом громадської опінії постановила: З огляду на сумні листопадові події у Львові, відкликати равт, який мав одбутися в честь 10-ліття „Просвіти" — і то на бажання деяких угодовців спільно з деякими представниками влади. Чи не пора вже деяким панам з ради Луцької „Просвіти" положити кінець такій грі?

— **Нова кооператива.** 11 ц. м. засновано нову кооперативу в с. Невільно, Щуринської ґм., Луцького пов. Кооперативі дано назву „Вільність". Обрано управу, яка приступає до праці.

— **Не дозволяють кооперативних курсів.** З 15. XI. по 15. XII. ц. р. мали відбутися місячні кооперативні курси в Ковлі. Але як нас повідомляють, староство з якоїсь нової „причини" на відбуття курсів не дало дозволу.

◆◆ **Замах на поїзд.** На залізничій дорозі між Здолбуновом і Ковлем на Волині поклав хтось у ночі з минулого вівтірка на середу одну шину впоперек тор. Машиніст побачив це і здержав поїзд. В тій справі поліція слідить, хто це зробив.

До вкладу і прикладу.

В гостях у Матія.

Був якось я із неділі у кума Матія, це вам мудрий чоловяга й добрий заведія.

Ще прийшло щось три сусіди, як в селі звичайне і зробили — вибачайте — „поседзене файне“.

От ми стали говорити про усякі речі, що болить нас, що гризе нас, а що коле в плечі.

Отак собі балакали, аж десь із куточка відізвавсь Юрко, що тихо сидів, мов та квочка.

— „Скажіть мені христіяне, від чого то буде, що такі тепер усюди неспокійні люде? І то геть в цілому світі, в ґазеті читаю, що такі вам неспокої е вже в кождім краю! — Але я собі міркую, тай не розумію, може то така „планета“, поясніть, Матію!“

А Матій говорить: „Юрку! В тебе вдача тиха, ти все зносиш терпеливо всякі біди й лиха. — Та скажи, що ти зробивби, якби без причини я звязав тебе, ще й камінь привязав до спини?“

— „Що зробивби я, Матію? Довго не думавби, а зубами вас зловивби й на смерть покусавби!“

„Отож бачиш! А на світі є такі пригоди, що не Юрки, але цілі звязані народи. — Таж і теля і собака, і той вітер в полі, все кидаєсь і рве пута, як сидить в неволі! — Тепер уже розумієш?“ — „Розумію, любі!“ — Аж тут в вікно якесь лихо кричить на всю губу:

— А то що тут за „зебране“, тайне „зґромадзене?“ Чи є у вас на ті збори яке „позволене?“ — Та ще й ви тут аж зі Львова прийшли їх навчати? Я вас скажу, пані дзею, арештерувати!“...

А я йому: „Що їх вчити? Таж вони не діти! Самі знають, що як блисне, то може й гриміти!“

Зникла біда зпід віконця й пішла без „добраніч“. Став пращатись я з Матієм а він просить наніч.

— „Ні, Матію! Йду до Львова, в ґазети писати, щоб світ знав, яку пригоду мав

Ваш Сорокатий.“

Не можуть нас зрозуміти.

Найбільший польський щоденний часопис: „Ілюстровани Курієр Цодзєнни“, що видається в Кракові, написав дня 23 листопада таке про наш часопис:

„За погибшу корову 150 золотих“

Український тижневик „Народня Справа“ що виходить у Львові, впав на думку, якої хиба ще жадне наше видавництво не видумало. Ото, щоби розповсюдити свій часопис, виплачує він своїм передплатникам **по 150 зол.** (не по 150 але по 120 зол. — замітка Народної Справи) **за кожду корову, що їм згине.**

Щойно виплачено в той спосіб допомогу якомусь Дмитрови Климишинови, замешкалому в калуськім повіті. Цікаво булоб дізнатися, **хто сипле гроші на ті дивні допомоги за здохлі корови?“**

Так пише найбільший польський часопис. Він не може зрозуміти, як може якась редакція весь свій заробок на ґазеті з поворотом виплачувати своїм передплатникам як допомогу в нещастю, замість ті гроші задержати для себе так, як це роблять всі инші часописи на світі.

Цікавому „Курієрови“ відповідаємо, що гроші на допомоги за корови „сиплять“ наші селяни-передплатники, але не сиплять їх для редакторів, так як курієркові передплатники, лише „сиплять“ на допомоги для себе.

Хотять нас застрашити.

Повідомляють нас, що проти „Народної Справи“ вже розпочалася нагінка зі сторони адміністртційних властей. Отак в одного мужа довіря В.Х... поліція перевела ревізію та заборонила йому приєднувати нових передплатників.

НОВИНКИ

ГРУДЕНЬ

2—8.XII.

2. Неділя, 26 по Сош., Авдія.
3. Понеділок, Григорія Д.
4. Второк, **Введення П. Б.**
5. Середа, **Филимона.**
6. Четвер Амфилоха.
7. Пятниця, Катерини муч.
8. Субота, Климента.

Повня місяця була 27. листопада, друга чверть буде 4. грудня, **нів** місяця буде 13. грудня.

Як нарід приповідає.

— За одним махом дуба не зітнеш.

— Брат братом, сват сватом, — а гроші не рідня.

— Хоч собі брати, а рахуються як жиди.

◆◆ **Історичні спогади в місяці грудні.** 8. грудня 1868 р. засновано у Львові Товариство „Просвіта“. — 29. грудня 1873 р. засновано у Львові Українське Наукове Тов. імени Шевченка. — 19. грудна 1240 р. татарський хан Батий зруйнував Київ. — 4. грудня 1803 р. вмер останній кошовий Запорозької Січи Іван Кальнишевський, засланий Росією над Біле озеро. — 14. грудня 1918 р. скинули в Київі гетьмана Скоропадського і настала влада Директорії.

◆◆ **Яка буде погода в грудні?** Столітний календар віщує: З початку грудня будуть морози, потім хмарно, 12. сніг, потім мороз до 20., відтак відлега, а далі погідно але студено до кінця.

З наших сіл і міст.

◆◆ **„Цегловий“ податок.** З нагоди 10-ліття Польщі тернопільське воєвідство вислало відозву складати жертви на будову „Дому Дзецка“. Всі старости вручили війтам такі польські карточки з надписом „Цеґелка“ по 10—20—і 50 сот. Кождий війт отримав таких карточок на 60, 70 і більше золотих і впихає кожному при збиранню податку. Селянин крім того, що платить ґрунтовий, дороговий і доходовий, ще й мусів заплатити на остатку і якийсь „цегловий“ податок! Відмовилися лише свідомі, які зараз пізнали, що жадного „цеглового“ податку нема.

◆◆ **Люби лише одну!** Дня 17.XI. служниця з обшару двірського в Мужилові, п. Підгайці, Марія Фединич, сірчанним квасом обляла з мести свого любка-зрадника, Михайла Смика прозваного Лаба і свою соперницю Параню Дума, підглянувши їх в часі полудня в скарбовій стайни на милій розмові. Обоїх тяжко попарених на твари, відставлено до шпиталю в Підгайцях. Кислота сірчана була так сильна що навіть одежу нещасних жертв попалила. Местниця на переслуханню заявила, що свого вчинку не жалує і найбільшої кари не страхається, коби лиш вороги її щастя були зобезображені і зогиджені.

◆◆ **„Чудотворець“.** В Ліщині коло Ходорова має один господар Заворотник синка, 10 літного Стася. Люде дізналися, що хлопець ходить до місяця і вміє ворожити, та почали сходитися і за ворожбу платили по 5 золотих. Аж як хлопець „виворожив“ одному господареви, Сусідському, що його коні вкрав Микита Лесів, а потім показалося, що це неправда, тоді Сусідський зловив „ворожбита“ і так вибив, що хлопець пішов до шпиталю.

◆◆ **Як у повісти.** Давно перед війною зник десь з села Бринець коло Ходорова господар Гринько Вівчарик. Люде донесли, що на нього мав зазле його брат Олекса, Олексу арештували і підозріваючи, що він убив брата, засудили на 20 літ вязниці. Бідний Олекса вмер у вязниці. Аж нагло тепер, в 30 літ по тім випадку написав нотар з Америки, що там умер якийсь Гринько Вівчарик і лишив спадок, щось 10 тисяч долярів для брата Олекси в Бринцях. Так виказалося, що Гринько не вбитий, але поїхав собі крадьки до Америки і звідтам не давався чути, бо не жив з своєю жінкою в згоді. Та що з того бідному Олексі, коли він уже в сирій землі! Так то і суд може часом засудити невинного чоловіка.

◆◆ **Нещасливі випадки.** На дорозі з Яремча до Ворохти недалеко перестанку „Водопад“ впало особове авто з гостинця на залізничий тор і розбилося. Одна панна, Пресер, дочка директора тартаку з Микуличина згинула на місці, а три особи тяжко ранені.— В Чисткові, пов. Тернопіль сталося нещастя при паровій молотильці у господаря Дмитра Ясіновського. Пас вхопив Володимира Когута і поламав йому обі ноги. — В Озірній, пов. Зборів придусила корова пастушку Юстину Кисілевську і дівчина згинула на місці. — В Загробелі, пов. Тернопіль впився Дмитро Федик горівкою, полежав довго на пасовиську і так прозяб, що прийшовши до дому вмер.— В Криниці, пов. Городок вбив хтось господаря Івана Ляха. Арештований за це Борецкий Дмитро не признається до злочину. — В Загірю, пов. Зборів повісився з біди 71-літний дід Микита Пастушин.

— В Бокові, пов. Підгайці найшов 16-літний Борух Сабат ручний ґранат в полі і ніс до дому. По дорозі сказав йому Василь Пащак, аби лишив ґранат, тоді Сабат кинув ґранат на землю, ґранат вибух, вбив Сабата на місці, а Пащака ранив. Дмитро Орин з Гірного, пов. Стрий палив у печи і через необережність пустив з рук запалений оберемок конопель. Коноплі впали на його 5-літну дитину і дитина так попарилася, що вмерла.

◆◆ **Ріжні злочини.** В Кросні застрілив Константин Лянґнер свою жінку Вікторію з заздрости. — В Долинянах, пов. Городок напали замасковані бандити на дім Івана Дениса, обрабували і втікли. — В ріці Бузі коло Бендюгів, пов. Сокаль виловив селянин пакунок, в якім була нежива дитина. — В Недвидиці, пов. Дрогобич застрілив парубок Сосяк Гриця Козяка і ранив Г. Лазаревича та Г. Коваля, з якими посварився на весіллю. — На совітській границі арештували Максима Циганчука з Цвітови, пов. Бучач, який пострілив з пімсти Стефана Сапливого з Цвітови.— В Дуброві, пов. Мостиска знайшли кровавого трупа 27-літної жінки Еви Кулич, господині з Дуброви. Хто її вбив, не знати. — В Туринці, пов. Жовква арештували Івана Купецкого, Дмитра Скоропада, Василя Ножика, Вас. Моровского, Мих. Купецкого і Вас. Великого. Їх підозрівають, що вони мали належати до шайки бандитів, які довший час напаствували в Жовківщині купців і нападали на ріжні доми та рабували. — Поліційний пес впав на слід злодія, що обікрав церков у Кривім, пов. Скалат. Пес зайшов по слідах аж до Новосідки скалацької до хати Івана Яворського. Його арештували і він признався до вини. — Три незнані бандити напали в ночі минулого понеділка на дім Михайла Городецького в Гончарах, пов, Львів і зрабували в нього 44 зол. — В лісі знайшли трупа Стефана Савицкого з Мостів Великих, а в кілька годин потім знайдено трупа його мами Єви Савицкої.

— В Камінці, пов. Болехів напали якісь люде на дім купця Розенштравха знищили склеп і зрабували 1600 зл. Їх уже зловили.

— В лісничівці Мазярни (пов. Камінка Струм.) підпалив хтось стіг сіна фірми „Ойкос“, а від огню загорілася і лісничівка. Підчас пожежі стріляв хтось з ліса, щоби не допустити до ратовання. Забудовання лісничівки згоріли. — В Криворівні, пов. Косів застрілив хтось П. Ґондурак, дочку заможного господаря.— До хати Юри Кмишука в Космачі впали 4 бандити і зрабували 2 зол.

◆◆ **Дикі весілля.** Минулого вівтірка посварилися на весіллю в Угринові (п. Станисла-

---

Треба надіятися, що „Народня Справа“ буде стрічати ще більші перепони. Та це нас не спинить в нашій роботі. Навпаки, це лише доказує, що ми ведемо добру та корисну роботу для народу, коли з усіх сторін зачинають нам в ній перешкаджати. Ми вже раз писали, що передплату кождий може дати кому будь, щоби за нього вислав. Лише публично продавати ґазети невільно без дозволу.

вів) місцеві парубки, прийшло до бійки, в якій Стефан Бледюк і Іван Петраш закололи на смерть Михайла Дейчаковського. Їх арештували. — Подібне весілля було в середу в Стрільчу, пов. Городенка, де парубки вбили Петра Гудиму, а двох тяжко поранили. За це арештували Миколу Бойчуна Дмитра Мелинюка.

◆◆ **Зловили пташка**. В Ременові збирав якийсь чернець датки на „Захоронку дитятка Ісус“. Потім показалося, що це не чернець але кравець Ігн. Макух з Карова, пов. Рава руська, який хотів трохи обдурити людей, бо такої захоронки навіть нема.

◆◆ **Обікрали почту.** В Мостах Великих вломився хтось до почтового уряду і вкрав около 12 тисяч.

◆◆ **Згоріла фабрика.** В Татарові згоріла фабрика деревної вовни. Шкода виносить около 200.000 зол.

◆◆ **Поліціянт застрілив Макійка.** В Серафинцях, пов. Городенка стрілив Микола Макійко з кріса до поліціянта Янковяка. Янковяк стрілив з револьверу і застрілив Миколу на місці.

◆◆ **Гарні жарти**. Кость Дмитрів, гаєвий з Басівки, пов. Стрий, стрінув у лісі 18-літнього хлопця Альойзого Коздру і змірився до нього жартом з рушниці, думаючи, що ненабита. Рушниця вистрілила і Альойзи впав трупом.

◆◆ **Злодії в греко-католицькій катедрі.** До грек. кат катедри в Перемишлі вломився злодій і вкрав з помешкання о. Р. Демянчука 600 зол.

◆◆ **Напад на постерункового.** Минулого вівтірка вечером прийшло в Білці Шляхоцький кола Львова до сутички між парубками і ст. постерунковим Дудою. Дуду вдарив котрийсь колом і парубки повтікали. Постерунковий стріляв, але не вцілив.

З близького й далекого світа.

◆◆ **Втікли вязні.** З тюрми в Ґрудзьондзу (Польща) втікло минулого понеділка 17 вязнів. Вони підкопалися під мури своєї келії і тим тунелем втікли. Всі вони мали сидіти по кільканацять літ у тюрмі. З із них вже зловила поліція.

◆◆ **Падуть літаки.** В Варшаві впав минулого вівтірка військовий літак і розбився. Капітан Дзюбелло згинув. Крім того ушкодилися через мряку ще 4 літаки.

◆◆ **Де Василь Вишиваний?** Польські ґазети пишуть, що відомий князь Василь Вишиваний вернувся до свого батька в Живці (зах. Галичина). Цей Вишиваний називається справді Вільгельм Габсбурґ і є сином Фридрика Габсбурґа, який має в Живци бровар і великі добра. Вільгельма прозвали Вишиваним, бо він підчас війни був прихильний до українців і вдягав часто вишивану сорочку, а підчас нашої визвольної війни говорили, що він буде „українськам королем“. Він навіть писав вірші по українськи і видрукував їх. Він був досі десь у Франції, бо батько щось гнівався на нього, а тепер видно погодилися.

◆◆ **Вмер секретар Троцкого**. Секретар Троцкого Бутов умер у московській тюрмі з голоду. Він не хотів нічого їсти. Його большевики арештували тоді, як Троцкого вислали на Сибір.

◆◆ **Через що вішаються?** Німець Лястелер у Берліні сварився вічно зі своєю жінкою, бо вона хотіла обтяти собі волосся, так як тепер є в моді, а він не хотів. Оноді вечером прийшов він до дому і побачив, що жінка обтяла собі волосся. Він так розлютився, що пішов до своєї кімнати і повісився на краю ліжка.

◆◆ **Жінка в клітці.** В однім італійськім місті арештували якогось міщанина за то, що він тримав свою жінку кілька літ у залізній клітці. Він оправдується тим, що вона зійшла з розуму, а він не мав за що дати її до шпиталю і мусів замкнути. Жінка ледво живе з тої муки.

◆◆ **Добре гостили**. В Варшаві запросила одна служниця (як її панів не було дома) до себе трьох драбів в гості. Вони попили поїли, а потім служницю задусили, обрабували дім і втікли.

◆◆ **Над полудневим бігуном. Американ**ський летун Вількінс перелетів літаком понад полудневий бігун землі.

◆◆ **Топляться кораблі**. Недавно розбився знову один шведський корабель. Подорожні вратовані крім трьох. — Рівнож потонув коло берегів Анґлії один рибацький корабель. Згинуло 5 рибаків.

◆◆ **Страшний буревій**. Над Анґліею й Північною Німеччиною шаліла минулого тижня страшня буря. Вітер знищив телеґрафічні дроти і поскидав дахи з хат, а море залило часть міста Гамбурґа. Згинуло кілька осіб.

◆◆ **Новий мікадо.** “Мікадо“, це цісар Японії. Тепер вступив на престіл молодий цісар Японії Гірогіто, якого батько вмер перед двома роками. Всуплення на престіл відбулося з незвичайними парадами.

◆◆ **13-літна розвідка**. В однім американськім суді зголосилася молоденька 13-літна жінка 25 літного мексиканця Контрери і просила о розвід, бо не любить чоловіка. Вона прийшла з лялькою на руках. Їй дали розвід.

Одно питання.

Про що повинен памятати кождий передплатник „Народньої Справи“?

Відповідь:

1. Точно платити передплату.
2. Пильно читати „Народню Справу“.
3. Приєднувати нових передплатників.

ВСЯЧИНА.

Цікавий винахід. Один анґлійський вчений знайшов дивний спосіб на то, щоби річи не падали на землю! Знаємо, що все, що пустимо з рук, паде на землю. А то тому, що земля має в собі таку маґнетичну силу, яка все до себе притягає. Тому то і всяка річ має свій тягар, все через притягання землі. Анґлійський учений каже, що та маґнетична сила землі висилає свої проміні, отак, як примір ом сонце, але невидимі для людського ока. Ті проміні доходять до всього, що є на землі, і тому кожда найменча річ паде на землю і має свій тягар. — А тому ученому вдалося знайти такий спосіб, щоби нічо не падало на землю, лише задержалося в воздусі там, де чоловік пустить з руки. Він зробив уже кусень якоїсь такої дивної бляшки, що над нею задержиться всяка річ у воздусі і не впаде, бо тратить свій тягар. Приміром як би покласти ту бляшку на землю, а над тою бляшкою кинути з висоти камінь, то камінь не впаде, але застрягне в воздусі! — Це все виглядає на байку, але нині все в світі можливе. Тільки цікаво, як виглядалоби тоді все життя чоловіка і все в природі, якби землю вкрив такою бляшкою й земля пересталаби нас притягати. І чи взагалі булоби можливе життя? Бо подумаймо собі, що воздух також має свій тягар і тиснення, і до нього все тіло чоловіка та звикло, що як чоловік дістанеся на високу гору, де воздух за рідкий, то кров його заливає. Ну — а як би земля не притягала, то воздух бувби всюди такий рідкий.

Господарські справи.

Ціни помічних погноїв на весняний сезон.

Копальні кайніту та потасових солей і фабрика азотових погноїв в Хожові вже розпочали продажу погноїв на весну. Щоби заохотити селян через цілу зиму купувати погної, а не, як дотепер, що всі купували нараз на початку весни і спричинювали страшний навал та спізнення висилок, обидва ці підприємства визначили найнижчі ціни погноїв при найранших замовленях та чим блище весни, тим ті ціни будуть вищі. Всі погної вони продають на векслевий кредит, платний аж 15. жовтня 1929 року. Тому наші селяне повинні поспішитися зі замовленнями, тим більше що при пізніщих замовленях звичайно ті погної випродані і тяжко їх діждатися.

При замовленнях цілого ваґону одного погною обовязують такі ціни:

Кайніт	Готівкою:	На кредит:	
звичайний.	350 зол.	372 зол.	в грудни і листоп.
		380 „	від січня до квітня
„ мелений для нищення гірчиці.	485 зол.	514 з.	в грудни
		526	січень-квітень
20% потасова сіль	880 зол.	940 з.	в грудни
		960 з.	січень-квіт.
28%-ова сіль	1344 зол.	1428 з	в грудни
		1456 з.	січень-квіт.

Є це ціни за 100 сотнарів без мішків в копальни в Калуші або Стебнику. Кредит безпроцентовий, за мішки окремо по 1·80 зол., а за мішковання 3% більше.

Салітра	Готівкою:	На кредит	
хожівська	4170 зол.	4205 з.	в листопаді
		4240 з.	в грудни
		4270 з.	в січни

і т. д. по 30 з. дорожче що місяця.

Ціни треба розуміти за 100 сотнарів разом з мішками. Процента від кредиту не побирається жадного.

Азотняк		Готівкою:	На кредит
20%-овий	в грудни	3480 зол.	3780 з.
[illegible]пилястий	в січни	3540 зол.	3840 з.

Азотняк зернистий о 4 зол. на мішку дорожчий, а на ваґоні о 400 з.

Тому, що всі погної можна легко фальшувати та що ріжні роди землі потребують ріжних родів погноїв, — треба їх купувати лише у фахових орґанізацій, де працюють аґрономи, і перед тим їх порадитися.

Такими орґанізаціями в нас є Повітові Союзи, Сцілка Українських Аґрономів і філії „Сільського Господаря“.

Як переховувати через зиму штучні погної?

Неодному господареви остався з осени один або кілька корців погноїв. Як же їх переховати через зиму, щоби не змарнувалися?

Всі майже погної втягають з воздуху вогкість і псуються. Найсильніще втягають її салітра, потасові соли, кайніт та азотняк. Вони найперше слизнуть а далі цілковито розпливаються. Тому всі отсі погної треба переховувати лише в сухих місцях.

Суперфосфат і томасина не мокріє від вогкости, але і їм також вона шкодить. Бо відвоглий суперфосфат пережирає мішки і розсипається Томасина не пережирає мішків, лише її вапно напучнявіє і розсаджує їх. Тому і суперфосфат і томасину не повинно ся переховувати через зиму в мішках, лише висипати їх з мішків на купи. Місце під них треба вибирати дуже сухе. Булоб найліпше, якби їх можна було висипати на поміст з дощок, під які розстелено грубшу версту соломи, або полову, що не пропускають вогкости Зверху треба купи. погноїв прикрити плахтами або міхами і знову поверх них розсипати полову або солому.

Неможна зісипати двох ріжних погноїв разом, наприклад суперфосфату з томасиною. Кождий треба переховувати окремо. Лише азотняк з томасиною можнаби зісипати разом — але і їх ліпше переховувати окремо.

Випорожнені міхи, особливо від суперфосфату, треба добре переполокати та висушити.

Салітру, потасові соли, азотняк можна переховувати таксамо як томасину і суперфосфат.

Коли відкриті на весну погної позбивалися в грудку, то їх треба якнайміл'че розтовчи, бо від того залежить їх ужиткова вартість

Тяжкі часи для українських хмелярів.

Пише до нас один селянин з Волині таке: В „Народній Справі" я вичитав, що за I. сорт хмелю платять за 50 кґ 50 долярів, а за другий сорт 25 до 35 дол. В Чехах платять навіть по 60 до 70 дол. за 50 кґ. А в нас на Волині платять нині жидки по 18 до 20 зол. за пуд (то э лише 7 до 8 долярів за 50 кґ). Хмелю в нашій околиці знайдеться напевне до 200 сотнарів, бо в мене самого є коло 250 кґ. Положення нас всіх, хто затримав хміль (на початку жовтня платили ще по 7 і пів доляра за пуд), дуже прикре. Я наприклад купив дріт і стовпи за позичені гроші в надії, що продам хміль, сплачу довги і собі ще щось зістанеться. На ділі вийшло інакше, бо маю заплатити 1780 зол., а по теперішній ціні візьму ледви 350 зол., що не вистарчить навіть на процент. З огляду на те уклінно прошу Адміністрацію „Народ. Справи" дати нам можливість збути хміль хоч більш-менш по цінах правдивих, риночних . . і т. д.

Мусимо, на жаль, відповісти, що тут ніяк не можемо допомогти. Ми самі не провадимо торговлі, а з українських львівських установ також ніхто не займається його збутом. Впрочім ми не богато помоглиби, колиб навіть найшли добрий збут для одного плянтатора хмелю. Тут до справи треба підійти уважніще і відразу треба так старатися її поставити, щоби всі наші плянтатори мали з цього користь.

Головною причиною низьких цін волинського хмелю є незорґанізованість волинських плянтаторів хмелю. Бо на Волині ціну визначує не той, хто хміль управляє, а той, хто його перепродує, значить жидівські скупщики. І доки такі відносини будуть тревати, доти неможна надіятися, щоби положення поправилося. Тому плянтатори хмелю мусять зорґанізуватися разом і орґанізовано збувати хміль прямо пивоварням або заграницю.

Другою причиною, чому волинський селянський хміль так лихо платиться, це не однакова його якість. Заграниця чи пивоварні хотять, щоби весь хміль був однакової якости. Хай буде і гірший, коби лише одної якости. А цего про волинський хміль не можна сказати. Там кождий селянин має інакший хміль. Бо кождий збирає в инший час, інакше його сушить, інакше пакує. Чиж можна тоді нарікати, що купці лихо платять за такий хміль?

Тому орґанізація хмелярів буде мусіти подбати за це, щоби на будуче всі хмелярі умовилися і однаково управляли хміль, однаково сушили, сортували і пакували. Буде найліпше, як така орґанізація буде держати спеціяльного інструктора, що буде керувати тим всім; крім того орґанізація побудує спеціяльні сушарні і сортівні, де буде приготовляти хміль до продажі, так, як це роблять хмелярі в Чехах.

Очевидно, що кождий хмеляр мусітиме поносити частину спільних коштів. Але хай кождий заплатить річно і 50 зол. на користь орґанізації, то це буде тільки невеличким процентом тих страт, які нині кождий поносить через незорґанізованість. Бо замість 200 до 300 кґ хмелю з морґа, збиратиме кождий по 500 до 600 кґ та за 50 кґ не будуть йому платити по 7 долярів, а по 50. Ось де вихід з теперішньої кризи хмелярів. Ратунок найдемо лише, як всі хмелярі зорґанізуються в одно товариство.

Пояснюйте всім, яку користь може мати той, хто передплачує „Народню Справу".

Спізнення при доставі вугля.

Довідуємося, що всі копальні вугля так завалені замовленнями, що тепер приймають нові замовлення зі забовязанням доставити його не скорше як в січни. Бо копальні виконують насамперед заграничні замовлення, щоби не стратити заграничних клієнтів та аж по вдоволенню тамтих стараються по черзі виконати краєві замовлення. Крім того великою перешкодою є недостача ваґонів. Бо тепер дуже богато ваґонів занятих доставою цукрових буряків до цукроварень і бульби до міст та заграницю. Через те, хто потрібує вугля на січень, повинен сейчас його замовити, бо пізніще замовлене прийде на чергу в лютім або аж в березні.

Чи збіжжа подорожіє?

Таке питання ставлять собі тепер селяни та гуртівники збіжжа. Бо множаться познаки за тим, що збіжжа подорожіє. Найперше, по точніщім обчисленню канадийських жнив, переконалися, що вони випали значно гірше, як обчислювали з початку, а іменно о 200.000 ваґонів менше. А це показна сума. Далі кажуть, що в Зединених краях Америки засіяно цеї осени 5 до 6 проц. менше озимини, як минулого року. В кінці треба ще згадати про неврожай рижу в Китаю і Японії та про загальний неврожай в Індіях, де грозить прямо голод. Такий самий голод грозить і на Україні, що дотепер вивозила хліб, а цього року мусить спроваджувати. Знову в Румунії та Югославії недописала кукурудза.

Всі ці познаки промовлялиби за тим, що збіжжа подорожіє.

Але з другої сторони надходять вісти про добрі вигляди на врожай в Арґентині та Австралії, що також доставляють богато збіжжа на міжнародні збіжеві ринки. В тих краях жнива зачнуться за місяць, значить в другій половині грудня і тоді можна вже буде певніще сказати, як будуть розвиватися ціни збіжжа по Новім Році.

Цегорічний врожай бараболь.

Добрий врожай бараболь мала лише північна Америка і Канада. Всі инші краї потерпіли від посухи, як наприклад південна Европа, або від слоти, як наприклад північна Европа. Та мимо того ціни держаться досить низько.

Польща має середний врожай бульби. Та як що року, так і цеї осени вивозить вона богато бульби за границю. Так наприклад сама Східна Галичина вивезла до тепер коло 800 ваґонів бульби, з чого більше як половину купила Австрія, головно Відень, а решту Франція.

Одним з найбільших доставців бульби є Німеччина, що завсіди мусить її вивозити за границю. Цього року вона мала досить добрий врожай і німецькі ринки прямо завалені бульбою. Так наприклад самий Берлін за першу лише половину місяця жовтня спровадив 7800 ваґонів бульби. Були дні, що на берлінські двірці приходило поверх 700 ваґонів, це є ковбаса ваґонів, на милю довга

Мимо того ціни, як на німецькі відносини, не дуже лихі. За сотнар платять коло 5 і пів марок (11 золотих) а за ліпші сорти навіть по 9 і пів марки (20 золотих).

Кілько є худоби в Польщі?

В минулому році перечислено всі домашні звірята в Польщі. Коров начислено 8,600.000 штук, виходить по дві корови на кождих 9 осіб, свиней начислено 6,333.000, значить по 2 штуці на кождих 11 осіб; коней в Польщі є лише 4,127.000, або 1 на кождих вісім осіб. Овець начислено 1,200.000 штук. Курей не почислено, але лише домірковуються, що їх є 36 міліонів, значить по більше, як по одній штуці на особу.

За останніх 6 років кількість всьої худоки замітно збільшилася, лише число овець змаліло.

Маріян Стахурський,
ст. ветеринарний лікар,
Львів, вул. Дверницкого 32а.

Осінні випадки між худобиною.

Як тварину перед ними оберігати, та як її ратувати.

(Далі).

В попереднім числі ми розповідали подрібно про нестравність у худоби та коней. Ми й назвали ріжні причини цеї слабости, та подали належні способи, як лічити, щоби далі не допустити до так званого нежиту ослизнів або катару — запалення шлунка і кишок.

Та і звичайна нестравність не завсігди й не у кождої тварини перебігає спокійно. Час до часу прокидується вона наглим, важким бурливим захорінням, а то у худоби зодмою або здуттям, у коней — кольками, від чого приходиться нам нераз і потерпіти дймаючу втрату, бо тварина гине, або мусимо її дорізувати.

А як при ратунку з зодми поступати невміло, слухати доради знахарів – курфушерів, заливати здуту худобу будь чим: сеччю, чистим амоняком, або денатуратом, нафтою, креоліною, — то і не доведеться нам навіть вратувати мясо, яке потім від тих „ліків" воняє і стає нездатне до їди.

Тож треба пізнати і вживати добрих способів при ратованню з таких хоріб.

Зодма або **здуття,** — це нагальний здвиг бахура (тельбуха) від того, що худоба зїсть здуваючу поживу. Зодма повстає від всякої зеленини, якої в осени всюди подостатком: городовиння, бурячиння, гички — листя з окіпних; з окремаж шкодить зеленина, зложена на купу, запріла, зогнила, змочена дощем, зрошена, промерзла, вкрита інеєм. Також як худоба наїсться зеленини до схочу й попє забогато води. Найчастіше приходить до зодми з нашого недогляду.

Ознаки. Зодму легко пізнати по тім, що нагло здвигається бахір, який міститься у лівій здухвині. При надушуванню на бахір, він напружений, — бубнить у нім. Худоба стає неспокійна, налякана, переступає з ноги на ногу, робить боками. Час до часу вона кладеться, одначе від духоти чим скорше зривається. Бє ногами об живіт, розкрячується. Коли не ратувати, віддих стає переривний — прискорений, вкінці затрачується зовсім і худоба душиться. Нераз товаришить сему чахнення шлунка.

Поміч. Доконче намагатися пропустити з бахура нагромаджений ґаз. До сего доходиться ріжними способоми. Звичайно здутій худобі вкладають у рот перевесло, прикріплюють поза роги й ще змащують дьогтем, щоби худоба з несмаку млескотіла язиком; раз-у-раз витягають язик, щоби лекше ґаз виходив. Переганяють, зливаючи що хвилини ліву здухвину холодною водою, обвязують черево намоченим в воді мішком та поливають. Ставлять лявативу (клізму) у кутну кишку, зготовлюючи плин з трьох кварт милиння з придатком двох ложок соли. До середини заливають 2—3 кварти вапяної води з кватиркою (чаркою) оковитки.

Вапяну воду повинен мати кождий господар, так як придержує свячену воду, на кождий випадок. Її зготовлюється так: Згасити трьома квартами води — чверть фунта здорого вапна і полишити, най відстоїться; відтак відстояле зілляти зверху у відро, додати дальших 3 кварти води і розділити по пляшках та закоркувати на припас. Можна готову вапяну воду купити і в аптиці і вона не дорога.

Коли є під рукою проликова сонда, — то треба нагромаджений ґаз пропустити сондою: худобу уставити передом вище, приборкати з помічником за роги; самі змащуємо сонду і прикріпивши кнеблю (або й без цього) впроваджуємо сонду обачно по язиці до ковтанки а далі і до шлунка. Відходячий ґаз пропускати частинно, — не відразу.

Звичайна сонда на жаль часто застрягає у травильну масу і тоді не пропускає ґазу. Длятого ліпша „швайцарська сонда“. Вона зладжена так, що коли її впровадити, то кінець її в тельбусі сам двигається в гору, доходить аж до ґазового простору, під саму поверхню бахура, не боїться прокорми й випроваджує ґаз до чиста.

Спосіб, як поводитися з цею сондою, цілком простий: По приборканню худоби, при чому не потрібно ставляти її передом вище, вкладається в пащу деревляну цівку з дірою по середині. Крізь цю діру всувається сонду враз з вложеним у неї дротом, але так, щоби сонда була звернена до гори тою стороною, в котру подається її кінець. Треба дуже вважати при впиханню сонди в горло, щоби не впхати її в гортанку, цебто у початок дишниці. При тім не треба голову худобині здвигати до гори, а натягнути її до рівної поземої лінії. Як дві третини сонди увійде вже в горло, треба дротяний прут на одну третину довжини витягнути з сонди, щоби її кінцева часть в шлунку могла зігнутися до гори. Потім, так довго обачно впихати сонду дальше, аж зачне з неї виходити ґаз. По спущенню ґазу впихається витягнену часть дроту наново у сонду і виймається її на верх.

По кождім ужиттю треба сонду виполоскати водою зверху і з середини, висушити й змастити олією, щоби не ржавіла.

За такою сондою питати в Управі Сільського Господаря, Львів, вул. Зіморовича 20, бо ця установа має виключне право розпродажі швайцарських сонд — по 5 долярів за штуку враз з дротяним прутом (т. зв. мандриною) і з деревляною цівкою.

Коли нас зодма заскочила несподівано — нечайно, худоба гине на очах, а в нас під рукою нема сонди лише трокар, — треба бахір пробити трокарем. При тім поступати так: Станути з лівого боку худоби, при лівій здухвині і міряючи на долоню від бедрового ґудза, уцілити в місце найвищого здвигу бахура, міряючи трокарем, начеб мав вийти на ліктеві передньої правої ноги. Трокар вбити сильно й сміло. Опісля витягнути стилет по придержанню піховки, яку прикріпити до кадовба мотузочком. Звичайно ґаз виходить з шелестом, але час до часу потрібно прочистити піховку від прокорми. Піховку лишити на кілька годин, поки зодма не притихне. Задати худобі літру вапняної води з оковиткою, що втихомиряє зодму. Як виймемо піховку, змастити ранку дьогтем або йодиною. Видужанцям змінити прокорму на суху й задавати деякий час для справлення апетиту і травління відвар з кореняку татаринна або напар полину з придатком оковитки. Дуже помічний в таких випадках і сільний квас.

(Далі про це в слідуючім числі).

Увага! В статті про це саме в попереднім числі названо одну з шкідливих рослин „бушла“, а має бути **бугила** (свербигуз, бунень задурливий).

Подайте адресу!

П. Дорко Нечай прислав нам 14.X. 2·50 зол, (не подав почти ні села).

Іван Перегін 5 зол. (таксамо).

Панько Гураль, почта в Стрілисках Нових 1·50 (не подав села).

Всі три прислали гроші, але забули подати точну адресу. Тому просимо ще раз подати нам назву села і почти, бо не знаємо, куди висилати часопис.

Торбинка сміху.

— Що вам, куме, що ви такі сумні?

— Зуб мене болить!

— Мене як болить зуб, іду до своєї старої, вона мене поцілує і як рукою зняло!

— А чи ваша стара тепер вдома?..

—о—

— Пане докторе, я уживав тої масти на волося, що ви мені порадили, аби волося не випадало. Але бачите, що геть повилізало і моя голова як коліно.

— А бачите! Тепер уже не буде випадати!

—о—

— **Судія:** Вам не встидно, що ви вкрали в лікаря годинник?

Злодій: А чого? Пан лікар записав мені якесь лікарство і казав заживати точно що пів години. А я годинника не мав!

—о—

— Мамо, як умру, то піду до неба?

— А так, синку!

— А якби мене вовк ізїв, то чи й він піде зі мною?

—о—

На однім весіллю поклали перед пияка маленьку чарочку горівки, бо господар не пив. Пияк поглянув на „келішок“ і почав плакати.

— Чого ви плачете? питає господар.

— Плачу, бо нагадав собі сумну річ. Раз перед мого небіжчика батька поставили таку маленьку чарочку, а він проковтнув її разом з горівкою і від того бідачисько вмер.

—о—

Перед війною стояв над Збручем на тодішній австр.-російській границі з одного боку австрійський жовнір, з другого російський. Вони почали вихвалюватися, що в їх краю є.

Москаль каже: Як наш цар робить баль, то кухарі варять їсти в таких великих кітлах, що човнами їздять і шуму збирають.

Австрієць каже: А в нас у Відні є такий дзвін, що як раз бамкне на Великдень, то голос гуде аж до другого Великодня!

Богацтва римського папи.

Ціле майно римського папи обчислюють на 200 міліярдів золотих. Сама церква св. Петра варта 11 міліярдів злотих. Очевидно, що всі ці цінности приносять річно далеко менші доходи, як повинними приносити в порівнанню до своєї вартости. Причина лежить в тім, що майно папи складається з незвичайно цінних старинних памяток, які поодиноко представляють величезну вартість, але які зисків не дають.

Та попри ці памятки папський Ватикан має також богато дохідного майна, як фабрики, посілости, які приносять немалі зиски. З них утримується папа, кардинали і всі ватиканські урядники.

Поліція шукає скарбів.

Недавно один російський еміґрант повідомив львівську поліцію, що підчас світової війни російська армія, тікаючи з Галичини, закопала в якомусь селі під Львовом величезні скарби. Той еміґрант памятає лише, що той скарб закопано між чотирма смерічками, а зверху похоронено двох трупів.

Поліція повірила йому і перед двома тижнями розпочала пошукування в цілій околиці Львова, де тільки росли 4 смерічки, та до цеї пори безуспішно. Між иншим копали також в саді бл. п. о. Фолиса в Скнилові, де росли 4 смерічки. Але й тут не найшли нічого.

Подібних скарбів шукають також над Вислою коло Кракова і в Модлінській твердині. А може ті скарби — то байка?

Найбільший фабричний комин.

Тим разом вибудували його в Німеччині, а не в Америці, де будують всякі дива.

Є це комин міської електрівні під Берліном. Високий він на 125 м. На самім верху його отвір мірить в промірі цілих 8 метрів. При фундаментах його промір виносить 21 метрів, а сам фундамент запущений 9 метрів глибоко в землю.

Щоби краще уявити собі розміри цего кольоса, вистарчить вгадати, що його будівля зіла міліон і чверть цегол. 140 тисяч мішків цементу, вапна й піску. Як би весь той матеріял заладувати на ваґони, то потрібноби до цього 30 поїздів по 35 ваґонів.

Будували цей комин через півроку, з чого коло самого фундаменту працювали 3 місяці, а з матеріялу, який вжито на будову цего комину можна би побудувати величезну камяницю.

Передплата: В краю з почтовою пересилкою — На 3 місяці 3 зол.; — Річно 12 зол. — Для всіх заграничних країв річно 2 доляри, або їх вартість в иншій валюті. З Америки, Канади, Бразилії і ин. країв Нового Світа приймається тільки річну передплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Чехословаччини і др. европейських країв приймається найменше піврічну передплату.

Гроші: в краю належить посилати почтовими переказами, або чеками Почтової Каси Ощадности, ч. 408.687 а в загараниці порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підваля ч. 7. з зазначенням: Для „Народньої Справи“. За зміну адреси платиться.

Оголошення: В рубриці: Місце 1 мм. високе одної редакційної шпальти коштує 50 сот. (сторінка має 3 шпальти). Дрібні оголошення: За одно слово або його місце 30 сот. Оголошення на 1 стор. 100%, а в тексті 50% дорожчі. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доказового примірника. Оголошення з провінції приймається тільки за попереднім надісланням належитости або принайменше зачету. За оголошення редакція не відповідає.

Видає і за редакцію відповідає Іван Тиктор

З друкарні Ставропігійського інституту у Львові